

Český parlamentarismus

- Ústava České republiky byla schválena v prosinci 1992
- Český ústavní systém vychází ze zásad racionalizovaného parlamentarismu
- Historie českého parlamentarismu trvá již více než 160 let
- Parlament České republiky je tvořen dvěma komorami – Poslaneckou sněmovnou (200 poslanců) a Senátem (81 senátorů)
- Poslaneckou sněmovnu může rozpustit prezident republiky; Senát je nerozpustitelný
- Ústava přiznává Parlamentu čtyři základní funkce – zastupitelskou, legislativní, kontrolní a tzv. kreační
- Od roku 2013 je prezident republiky volen v přímých volbách
- Česká republika je od roku 1999 členskou zemí NATO a od roku 2004 členskou zemí Evropské unie.

Parlamentní volby

- Volby do obou komor Parlamentu jsou založeny na principu všeobecného, rovného, přímého volebního práva a tajného hlasování
- Poslanecká sněmovna je volena na 4leté období podle zásad poměrného zastoupení
- Senátoři jsou voleni na dobu 6 let podle zásad většinového systému
- Právo volit mají všichni občané České republiky starší 18 let
- Do Poslanecké sněmovny může být zvolen každý občan České republiky starší 21 let
- Volby do Poslanecké sněmovny probíhají ve 14 volebních krajích
- Pro volby do Poslanecké sněmovny se používá Imperialiho kvóta a Hagenbach-Bischoffova metoda volebního dělitele; volební strana musí pro získání mandátu získat alespoň 5 % hlasů voličů

Mandát poslance

- Poslanecký mandát tvoří souhrn práv a povinností, které člen Parlamentu získává v okamžiku zvolení
- Mandát člena Parlamentu má charakter volného mandátu – poslanci a senátoři vykonávají svůj mandát osobně v souladu se svým slibem a nejsou přitom vázáni žádnými příkazy
- Mandát poslance je chráněn imunitou – člena Parlamentu nelze stíhat za hlasování nebo projevy učiněné na parlamentní půdě
- Mandát poslance je neslučitelný s výkonem funkce prezidenta republiky, senátora, soudce a řady dalších veřejných funkcí podle zvláštních zákonů; poslanec může být členem vlády
- Poslanec je vázán povinnostmi podle zákona o střetu zájmů – každý rok musí odevzdávat písemné prohlášení o majetku, darech, závazcích a dalších činnostech vykonávaných souběžně s poslaneckým mandátem
- Poslanec pobírá po celou dobu výkonu mandátu plat stanovený zvláštním zákonem; hrazeny jsou i další výdaje spojené s výkonem funkce (cestovné, asistenti, kancelář)

Kontrola vlády

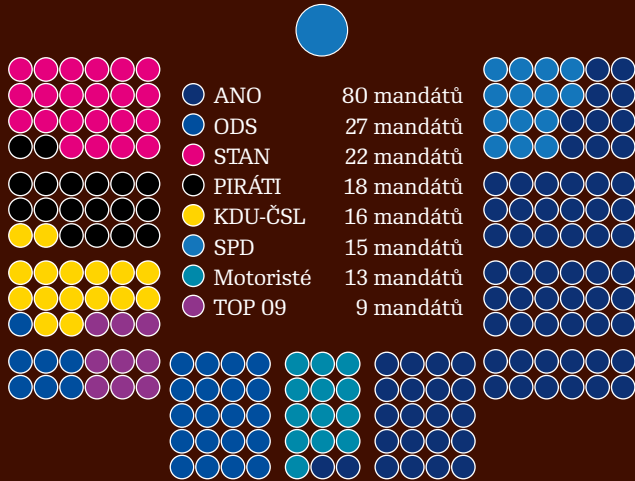
- Vláda je odpovědná pouze Poslanecké sněmovně (nikoliv Senátu)
- Předsedu a členy vlády jmenuje prezident republiky
- Do 30 dnů od jmenování musí vláda požádat Poslaneckou sněmovnu o vyslovení důvěry
- Poslanecká sněmovna může vládě absolutní většinou hlasů (101) vyslovit nedůvěru
- Vláda je odpovědná jako celek – nelze tedy vyslovit nedůvěru jednotlivým ministrům
- Poslanci mohou na členy vlády vznášet písemné i ústní interpelace
- Poslanecká sněmovna může jako svůj zvláštní kontrolní orgán zřídit vyšetřovací komisi

Schvalování zákonů

- Návrh zákona může předložit: poslanec, skupina poslanců, vláda, Senát a krajská zastupitelstva
- Každý návrh zákona musí být nejprve předložen a projednán v Poslanecké sněmovně
- V každém volebním období je do Poslanecké sněmovny předloženo cca 700 návrhů zákonů
- Návrhy zákonů jsou v Poslanecké sněmovně projednávány systémem trojího čtení
- Významnou roli v legislativním procesu sehrávají výbory Poslanecké sněmovny
- Poslanecká sněmovna může při projednávání návrhů běžných zákonů absolutní většinou hlasů poslanců (101) přehlasovat veto Senátu a prezidenta republiky
- Kromě návrhů běžných zákonů schvalují obě komory Parlamentu i zákony ústavní – zde je zapotřebí dosáhnout kvalifikované 3/5 většiny v Poslanecké sněmovně i Senátu

Rozložení mandátů v Poslanecké sněmovně dle politické příslušnosti
(stav ke dni: 8. 12. 2025)

„Lid je zdrojem veškeré státní moci;
vykonává ji prostřednictvím orgánů
moci zákonodárné, výkonné a soudní.“
čl. 2, odst. 1 Ústavy České republiky

„Slibuji věrnost České republice.
Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu
a zákony. Slibuji na svou čest,
že svůj mandát budu vykonávat
v zájmu všeho lidu a podle svého
nejlepšího vědomí a svědomí.“
Slib poslance, čl. 23 odst. 3 Ústavy České republiky

Výbory Poslanecké sněmovny:

- Hospodářský výbor
- Kontrolní výbor
- Mandátový a imunitní výbor
- Organizační výbor
- Petiční výbor
- Rozpočtový výbor
- Ústavně-právní výbor
- Výbor pro mediální záležitosti
- Výbor pro bezpečnost
- Výbor pro evropské záležitosti
- Výbor pro obranu
- Výbor pro sociální politiku
- Výbor pro vědu, vzdělávání, mládež a sport
- Výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj
- Výbor pro zdravotnictví
- Výbor pro životní prostředí
- Zahraniční výbor
- Zemědělský výbor

(stav k lednu 2026)

Předseda Poslanecké sněmovny

Tomio Okamura (SPD)

Místopředsedové Poslanecké sněmovny

Patrik Nacher
(ANO)

Jiří Barták
(Motoristé)

Jan Skopeček
(ODS)

Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
Sněmovní 4
118 26 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 257 171 111
e-mail: posta@psp.cz
www.psp.cz

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY